

Derk Jan Eppink: Sahra Wagenknecht heeft in Duitsland de sleutels tot de macht in handen

Posted on 17 september 2024 by Derk Jan Eppink

Voor het eerst na het vertrek van Angela Merkel, als meest prominente politica uit het Oosten van Duitsland, verrijst een nieuw Oost-Duits fenomeen aan de horizon van de Duitse politiek: Sahra Wagenknecht (55). Na klinkende verkiezingsuitslagen met haar Bündnis Sahra Wagenknecht (BSW) bij de deelstaatverkiezingen in Saksen en Thüringen, is ze ook een nieuwkomer in de deelstaat Brandenburg, waar zondag 22 september verkiezingen worden gehouden. Wagenknecht lijkt voor coalitievorming onmisbaar, en volgend jaar zijn er federale verkiezingen voor een nieuwe Bondsdag. Ze is een rijzende ster, maar wie is Sahra Wagenknecht?

Een goede gelegenheid om weer eens naar Cottbus te reizen, om haar te kunnen aanschouwen tijdens een manifestatie voor de 'Stadthalle Cottbus'. In december 1989 was ik in dat stadje om een reportage te maken voor *NRC Handelsblad* over de 'binnenlanden' van de DDR, toen nog onbekend terrein. Cottbus, in het zuidoosten van Duitsland bij de Poolse grens met een intussen aardig

gerestaureerde binnenstad, toont nog altijd de restanten van de DDR-architectuur. 'Oost-Duitser' kan bijna niet. En dat is vruchtbare aarde voor de campagne van Sahra Wagenknecht.

Van haar vader werd nooit meer vernomen

Voor de Stadthalle hebben zich enkele honderden mensen verzameld om het 'fenomeen' aan te horen. Ze verschijnt precies op tijd, *überpünktlich*, op het podium dat is afgeschermd met een ijzeren hek want in Erfurt werd ze onlangs aangevallen door een man die rode verf over haar sproeide. Beveiligers houden het publiek in de gaten en direct achter het podium staan twee auto's: haar dienstauto en een zwarte Mercedes met zwaailicht. Ze kan niet meer alleen over straat.

Wagenknecht, geboren in Jena, met een Oost-Duitse moeder en een vader – uit het Perzië van de Sjah – die in West-Berlijn studeerde en vooral demonstreerde tegen de pauwentroon in Teheran. Hij keerde begin jaren zeventig – toen Sahra 3 jaar was – terug naar Perzië; van hem werd nooit meer vernomen.

Wagenknecht begon als communiste in de DDR en werd lid van de regerende Socialistische Eenheidspartij van Duitsland (SED), uitgerekend in 1989, toen de Berlijnse muur viel. Ze ontpopte zich tot overtuigd marxiste, wilde een 'hervormde DDR' behouden en was tegen de hereniging van Duitsland. Wie haar daar nu mee confronteert krijgt als antwoord, zoals recent in de *Tagesspiegel*, dat oud-bondskanselier Angela Merkel in de DDR 'ooit secretaris was van de Freie Deutsche Jugend (FDJ), verantwoordelijk voor agitatie en propaganda. Ik neem aan dat daar ook mooie citaten van zijn, als je ernaar zoekt'.

De ommekeer bij Wagenknecht begon na haar vriendschap met Oskar Lafontaine (80) met wie ze in 2014 zou trouwen. Lafontaine was SPD-politicus, voormalig kandidaat om bondskanselier te worden en minister van Financiën ten tijde van bondskanselier Gerhard Schröder. Die combinatie leidde tot een uitbarsting en Lafontaine verliet de SPD.

Winnende formule

Hij werd een soort vaderfiguur die Wagenknecht manoeuvreerde naar de meer praktische inzichten van de sociale markteconomie. Haar marxistische achtergrond

is nog wel te horen in haar strikt geordende toespraken; rechtlijnig zoals gedoceerd in de Parteischule. Retoriek is haar sterke punt, en een 'practical joke' komt niet voor in haar repertoire. West-Duitse politici zijn haar in het debat niet meester; zij domineert.

De winnende formule van Wagenknecht is dat BSW op economisch gebied links is maar op migratie rechts, en zich keert tegen woke dat ze vooral belachelijk maakt als een modeverschijnsel van de Duitse groenen, de 'havermelk en café latte politici'. In Cottbus slaat dat aan.

Duitsland kan immigratiegolf niet aan

Wagenknecht markeert wel een verschil met de Alternative für Deutschland (AfD) door een zakelijk taalgebruik over migratie. Geen tirades tegen buitenlanders. Ze koppelt dit thema aan de gevolgen van overmatige immigratie voor huisvesting, onderwijs en zorg. 'De situatie in het onderwijs is erbarmelijk, de meerderheid van de kinderen spreekt als ze beginnen op school geen Duits'.

Ze wijst ook op het woningtekort, terwijl steeds meer asielzoekers naar Duitsland reizen. Duitsland komt 700.000 woningen tekort, de huren stijgen, en vooral Oost-Duitsers komen in de knel. Conclusie: Duitsland kan deze immigratiegolf niet aan.

Tegen het geheven vingertje

Wagenknecht oogst luid applaus zodra ze begint over de oorlog in Oekraïne. Ze noemt de Russische inval in Oekraïne 'een misdaad', maar vindt dat er onmiddellijk een einde moet komen aan de wapenleveranties zodra Poetin instemt met een wapenstilstand aan de huidige frontlijn. 'Dan moet er worden onderhandeld over wat er met die gebieden moet gebeuren. Het beste is de mensen in de Donbass en de Krim in een referendum onder VN-toezicht te vragen bij welk land ze willen horen.'

Wagenknecht brengt een morele equivalentie aan tussen Rusland en de Verenigde Staten. De toehoorders raken in extase als ze daarover begint, want de 'Westbindung' die West-Duitsland heeft gekenmerkt, is in Oost-Duitsland helemaal afwezig. 'Hoeveel landen heeft de VS in de as gelegd, met miljoenen doden; hoeveel mensen heeft Amerika omgebracht met drone-aanvallen?' Het gaat erin als zoete koek. Ze wil bij mogelijke coalitie-onderhandelingen in de deelstaten Saksen,

Thüringen en Brandenburg de oorlog in Oekraïne aan de orde stellen.

En de deelstaatregeringen moeten zich uitspreken tegen plaatsing van nieuwe Amerikaanse lange afstandsraketten in Duitsland. De rood-groene regering in Berlijn en ook de christendemocratische CDU/CSU griezelen bij de gedachte dat Oost-Duitse deelstaten een eigen 'Ostpolitik' gaan voeren. Ze typeert de rood-groene Bondsregering als 'Moral Weltmeister', wat in Nederland bekend staat als het geheven vingertje.

Met 13 tot 15 procent van de stemmen in Oost-Duitsland zit Wagenknecht in het centrum van de macht. Zowel de CDU als de SPD en Groenen sluiten AfD categorisch uit. Wat in Frankrijk en België een 'cordon sanitaire' heet, wordt in Duitsland, in de traditie van muren bouwen, een 'Brandmauer' genoemd. AfD is té zeer geradicaliseerd om deel te kunnen uitmaken van machtsvorming. De *Frankfurter Allgemeine Zeitung* (FAZ) vatte de situatie goed samen: 'Sie ist Partei, sie ist Machtfaktor'. Wagenknecht heeft de sleutel in handen.

In Brandenburg regeert de SPD al sinds 1990 en minister-president Dietmar Woidke heeft de kiezers gedreigd met aftreden als de AfD groter wordt dan de SPD. De geschiedenis leert dat 'ik of de chaos' een riskante formule is ten tijde van boze kiezers. In peilingen staat AfD op de eerste plaats. De groenen sukkelen rond de kiesdrempel van 5% en de liberale FDP is in heel Oost-Duitsland van de kaart geveegd, evenals Die Linke, de vorige partij van Wagenknecht. Met de Brandmauer in Brandenburg krijgt Wagenknecht ook hier de sleutels in handen.

Petite histoire. Bij haar geboorte in de DDR werd Wagenknecht als Sarah in het bevolkingsregister ingeschreven. Ze wilde dit later wijzigen in de Perzische schrijfwijze van Sarah, Sahra, ter ere van haar vader. De DDR-autoriteiten wezen dat resoluut af. 'Onwettig'. Bij haar inschrijving als lid van de Bondsdag maakte ze er Sahra van, en dát bleef. Ze is vasthoudend. Met Wagenknecht gaan onze oosterburen nog veel plezier beleven.

Derk Jan Eppink *studeerde rechten in Amsterdam en werkte als journalist in Nederland, België en de Verenigde Staten. Hij was adviseur van Europees commissaris Frits Bolkestein en was lid van het Europees Parlement en van de Tweede Kamer.*

Op ***9 oktober 2024*** *verschijnt van* ***Derk Jan Eppink*** *zijn nieuwe boek* ***'Rechtsomkeert'****, waarin hij in heldere taal schetst wat er zich afspeelt in de achterkamers van de actuele rechtse ommekeer in Europa, de VS en vooral in Nederland. 'Rechtsomkeert' verschijnt bij* ***Uitgeverij Blauwburgwal****. Het boek kost* ***22,95*** *en is nu al* ***HIER*** *voor te bestellen. Informatie voor media en de boekhandel: info@blauwburgwal.nl*

Wynia's Week verschijnt nu drie keer per week! *De groei en bloei van Wynia's Week is te danken aan de donateurs. Doet u al mee?* ***Doneren kan op verschillende manieren. Kijk HIER. Hartelijk dank!***